

כ"ד באב תשע"ז 16.7.2017

גיליון מס' 572

פרשת ראה

אכילת בשר – מהפרשה לימינו

מאת אריק הר זהב, כפר עציון

אכילת הבשר מלווה את פרשת ראה לכל אורכה: "רק בקל אונת נפשך תזבח ואכלת בשר" (יב,טו) - היתר אכילת בשר חולין; "כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך ... ואמרת אכלה בשר ... בקל אונת נפשך תאכל בשר. ... והבשר תאכל" (יב,כז) - איסור אכילת דם; "זאת הבהמה אשר תאכלו" (יד, ג-ח) - איסור מאכלות אסורות. ביחס למעשר שני נאמר: "עשר תעשר ... ואכלת ... במקום אשר יבחר ... ובכלת בקרך וצאנך ... בכל אשר תאונה נפשך בבקר ובצאן" (יד, כב-כו); "כל הבכור אשר יולד ... לפני יה' אלהיך תאכלנו ... בשעריך תאכלנו ... פצבי וקאיל" (טו, יט-כב) - בכור בהמה; "וזבחת פסח ליהוה אלהיך צאן ובקר ... ובשלת ואכלת במקום אשר יבחר" (טז, ב-ו) - פסח.

העיסוק המגוון בבשר מצביע על החברה העתידיה בארץ ישראל, שבה יהיו רגילים האנשים לשפע חומרי, שהרי: "אין שמחה אלא בבשר ויין" (פתגם עממי). והנה, דומה שבימינו הגשמנו את החזון הזה. בשנת 2016 הייתה ישראל במקום הרביעי בין מדינות העולם בצריכת בשר (כמעט 90 ק"ג בשר לנפש בשנה). מעניין, שבניגוד למדינות רבות בעולם המערבי, רוב הבשר הנאכל בישראל הוא בשר עוף. ברוח הגלובליזציה ("מקדונלדס" האמריקנית כסמל), צריכת הבשר בעולם הרחב נמצאת בעליה. קהילות, שעד כה אכלו רק מזון מן הצומח - מיליונים רבים של סינים והודים - צפויים לעבור לתזונה של בשר. ברם, העובדה הזו מדאיגה רבים, ביניהם, גם את שוחרי איכות הסביבה.

גידול בעלי חיים לבשר, בעיקר בקר, דורש כמויות עצומות של מזון ומים. שטחי ענק שבהם מגדלים את המזון הזה, היו עד לאחרונה יערות עד, שייצרו חמצן וקלטו את עודפי הפחמן דו חמצני. בנוסף, פולט הבקר גזי חממה לרוב שתורמים לשינויי האקלים של כדור הארץ. וצריך לשאול ברצינות: האם לא עברנו את הגבול? עד כמה ניתן להעמיס על כדור הארץ את השינויים הללו בלי לסכן את אוכלוסיית האדם ברחבי הכדור?

בעצם, מימי בראשית ועד המדבר, תפריט הבשר אינו מתבקש מלכתחילה. דברי ה' לאדם הראשון מתירים לאכול את הצומח: "... הנה נתתי לכם את כל עשב ... ואת כל העץ ... לכם יהיה לאכלה", (בראשית א, כב), ואילו לאחר המבול, ה' מתיר לנח לאכול בשר "כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה" (בראשית ט, ג). במדבר בקשת העם לבשר זוכה ליחס שלילי: "מאין לי בשר" שואל משה, לאחר ש"האספסוף ... התאוה תאונה" (במדבר יא, ג), והפתרון הגיע בדמות השלו, בשר העוף.

גם בפרשתנו, מופיעה המילה הנדירה (רק פעמיים במשמעות זו בתורה) "תאוה", ודומה שהשימוש בה מעיד על הסתייגות כלפי המתאווים (ה"תאוה" בכל המקרא נוטה לחיוב, כשזו תאוות הצדיקים, ולשלילה, כשמדובר בתאוות הרשעים), שלא יעשו כמעשי האספסוף בדור הקודם. נראה, שהביטוי הנדיר גם הוא, והמופיע בעיקר בפרשתנו, כפי שציטטנו לעיל: "אוות נפשך", מאזן ומעדן מעט את התאוה המסוכנת.

פרשת "ראה" נקראת כשבועיים לאחר שציבור שומרי המצוות נמנעו במשך מספר ימים מאכילת בשר, מטעמי אבלות. אבל בימים כתיקונם רק מיעוט נמנע מכך. הטבעונים, הצמחונים, ה"חצי-מחונים" ואנשי "יום שני ללא בשר" אינם סוחפים אחריהם קהלים גדולים.

בינתיים, עד ש"חזון הצמחונות והשלום" יתפשט, המגמה שישראל מובילה, של העדפת בשר עוף, היא פשרה יאה בין הרצון לאכול בשר מחד, ובין הבעייתיות האוניברסאלית הכרוכה בכך מאידך.

אריק הר זהב, חבר כפר עציון. נשוי לתהילה, אב לשבעה. עוסק למעלה מעשור, בחינוך סביבתי בגוש עציון.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il